

for at skaffe drukne og andre udsvævende Personer det, de kunne leve af, og hvorfor de kunne dyppe sig i deres flette Lyfter! Det har altid oprørt mig at tænke paa, at jeg ogsaa skal arbejde for at skaffe den Slags Folk Noget at leve af og gjøre sig lystige for. Man skal ikke have Mæbrødsbarmhjertighed med den Slags Folk; men paa den anden Side skal man naturligvis indrette disse Anstalter saaledes, at man om mulig kan føre disse Folk tilbage til at være ordentlige Mennesker og igjen optage dem mellem sig, saaledes som enhver anden, naar de ere bleve værdige til lige saa megen Medfølelse som andre hæderlige Fattige, der ikke selv have Skyld i deres fortrykte Raar. Naar man først havde gjort denne skarpe Adskillelse mellem dem, der skulle forsværes af det almindelige Fattigvæsen, og havde fastsat, at de skulde forsværes paa anden Maade end den, som var for de øvrige hæderlige Folk, som Ulykken havde truffet, saa vilde man langt lettere end hidtil komme ud over de Banfælgeligheder, der have filltet sig i Veien, og saa vilde den store Uret ophøre, som nu sker derved, at man blander gamle, løsladte Forbrydere, som ikke paa anden Maade kunne ernære sig end ved Hjælp af Fattigvæsenet, sammen med Folk, der ere lige saa hæderlige som enhver Anden her i Landet. Her i Byen har det tidligere været Tilfældet, jeg ved ikke, om det er Tilfældet endnu, at man har indsat paa Ladegaarden Folk, som have gennemgaaet en ordentlig Dannelses, samme Dannelses som de mest dannede Folk heri Landet, og som have været meget skikkelige Mennesker, men som imidlertid ere saa haardt truffet, at de ikke i deres Alderdom have kunnet ernære sig. De ere paa Ladegaarden bleve satte ved Siden af Nogle, som maafe endog i adskillige Aar have levet i Lugthuset. Det forekommer mig, at en saadan Straf for Fattigdom er utaaelig, og jeg kan aldrig for tænke Fattige i, at de blive Sjænder af det Samfund, som behandler dem paa denne Maade. Men er der Noget, som er vigtigt nu, saa er det dette, at man borttager det Qad, der er hos Fattige til Samfundet, hvis man vil bevare det. Det er min Overbevisning, at man her kommer til at gaa videre, end Regjeringen er gaaet med Hensyn til denne Adskillelse mellem hæderlig og selvforstyldt Fattigdom; først naar dette sker, kan man komme til at bortvise uberettigede Klager og Besvælinger af de Fattige; thi den, som ikke selv vil arbejde, maa finde sig i at tage sin Føde paa den Maade, som man vil give ham den, naar han vil tage den af Andre. De Andre derimod skulle behandles saaledes, at de kunne se, at det er et Samfund af medfølende Mennesker, hvori de leve, og at de ere en Del af et Folk, som giver sig ud for at være et kristent Folk, og af en Stat, som oven i Kjøbet tidligere kaldte sig en kristen Stat, skjøndt den efter Religionsfrihedens Indførelse ikke kan siges at være det længer (Modfølelse). Sta-

ten kan ikke længer siges at være en kristen Stat; men jeg tror, at Kristendommens Aand gjør sig gjældende i Lovene i mange forskjellige Retninger, langt mere nu end tidligere, og det vilde være mig kjær, om vi kunde opleve, at der i den Henseende blev gjort et større Fremskridt. Det vilde efter min Mening være til Beroligelse og til Ære for Samfundet, om det vilde give sin Hjælp paa en saadan Maade, at det blev til en Velgjerning, og at det blev betragtet som en saadan; men paa den Maade, hvorpaa det nu sker, bliver Hjælpen betragtet som en Ret, der ikke er Tak værd. Jeg tror altsaa, at Regjeringen vilde gjøre vel i, om den kunde bevæmme sig til at gaa videre i den Retning, som den her er slaaet ind paa, hvilket jeg for Resten skal tillade mig at muliggjøre ved at stille forskjellige Endringsforslag. — Der er endnu et Punkt, nemlig det om Midlerne til Forsværelse af saadanne Fattige, som ikke skulle ernæres af det almindelige Fattigvæsen, hvorefter jeg vil tillade mig at ytre et Par Ord. Dette Forslag antager, at Legater eller saadanne Midler, som ere testamenterede til selve Fattigvæsenet, ikke med Rette kunne anvendes til Understøttelse af den Slags Fattige, som jeg seneft dvælede ved, nemlig saadanne, som ikke understøttes af det almindelige Fattigvæsen. Jeg kan ikke tænke mig, at Nogen vil give Noget til de Fattige, uden at han derved forestiller sig saadanne brave og trængende Medmennesker, som ikke kunne ernære sig selv; jeg kan ikke tænke mig, at han giver det til Kommunen for at lette den dens Fattigforsværelse. I saa Tilfælde burde det i det Mindste efter min Mening udtrykkelig staa i Sundtatsen, at Midlerne vare givne til Kommunen for at lette den Fattigforsværelsen; men i alle de Tilfælde, hvor dette ikke staaar der, tror jeg, at man maa være fuldt berettiget til at antage, at Midlerne netop ere givne til Understøttelse af hæderlige, men trængende Mebborgere. Jeg vilde da i det Mindste aldrig give Noget til de Fattige med den Tanke, at det skulde være til Fordel for Folk, som svævede det op. Men det synes mig, at Regjeringen har været for forsigtig med Hensyn til at sige, hvilke Midler der kunne anvendes til en saadan yderliggaaende Understøttelse til Folk, som ikke have mistet deres borgerlige Rettigheder paa Grund af, at de have modtaget Understøttelse af det Offentlige. Det er nu efter min Mening i Øvrigt ikke saa heldigt, at denne Art af Understøttelse findes i en Lov, som taler om Fattigforsværelse. I Grundlovens § 84 staaar der „Hjælp af det Offentlige“, men den Del af Hjælpen af det Offentlige, som berører politiske Rettigheder, er jo i Grundloven betegnet som „Understøttelse af Fattigvæsenet“ og i Valgloven som „Understøttelse af det almindelige Fattigvæsen“. Ligesom det nu i sin Tid ved Grundlovens Givelse var Hensigten at indføre en anden Art af Hjælp af det Offentlige, som ikke var en saa-